

Aikuiskoulutuksen ajankohtaiskatsaus

Aktiiviopet - AKOL

6.10.2018

Tuovi Manninen, OAJ

Tulevaisuuden haasteet aikuiskoulutukselle - Suomi 2025

- Ryhmytyminen
- Yhteiskunnassa vaikuttavat asiat/ muutostrendit, jotka pinnalla vuonna 2025
- 10 min: keskustelu ja kaksi ryhmän mielestä tärkeintä asiaa kahdelle eri lapulle
- Laput seinälle
- ...
- > Tulevaisuudenkuva

Pääministeri Juha Sipilä (HS 23.9.2018)

” Suomesta tulee tekoälyn kärkimaana ja se edellyttää, että miljoona suomalaista on koulutettava uudelleen.”

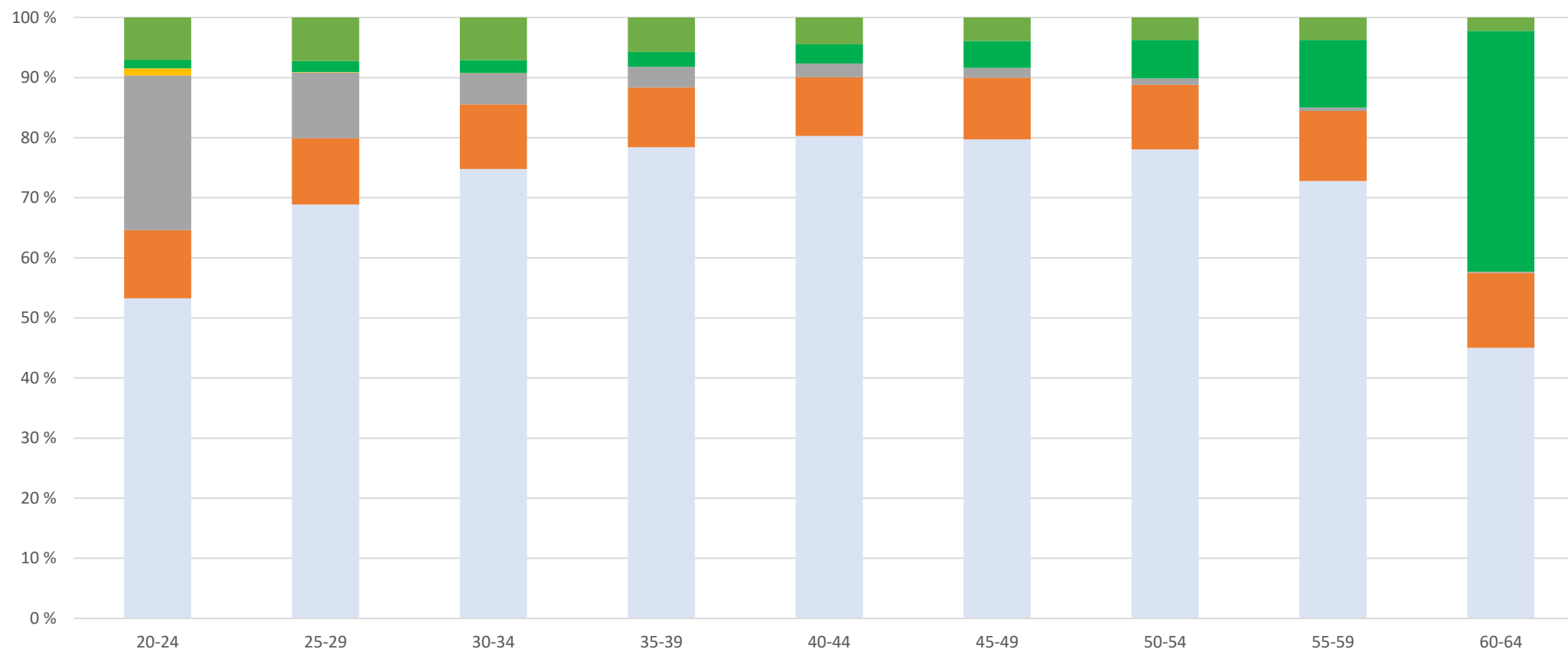
Työelämä on murroksessa

- 30 vuoden aikana on hävinnyt 600 000 työpaikkaa, johon on riittänyt perusasteen tutkinto – samaan aikaan korkea-asteen työpaikkojen määrä on kolminkertaistunut
- Osaamista vaativat työpaikat lisääntyvät ja suorittavien tehtävien työpaikat vähentyvät
- Lähes 36% ammanteista muuttuu tai katoaa teknologian vaikutuksesta 10-20 vuoden sisällä
- Ikäluokasta 15% ei koskaan suorita toisen asteen tutkintoa
- 20-24 vuotiaista jopa neljännes keskeyttää opintonsa
- Suomi ikääntyy – vain reilu 40% maassa asuvista on töissä

Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan

(Lähde: valtionvarainministeriö)

Työlliset Työttömät Opiskelijat, koululaiset Varusmiehet, siviilipalvelusmiehet Eläkeläiset Muut työvoiman ulkopuolella olevat

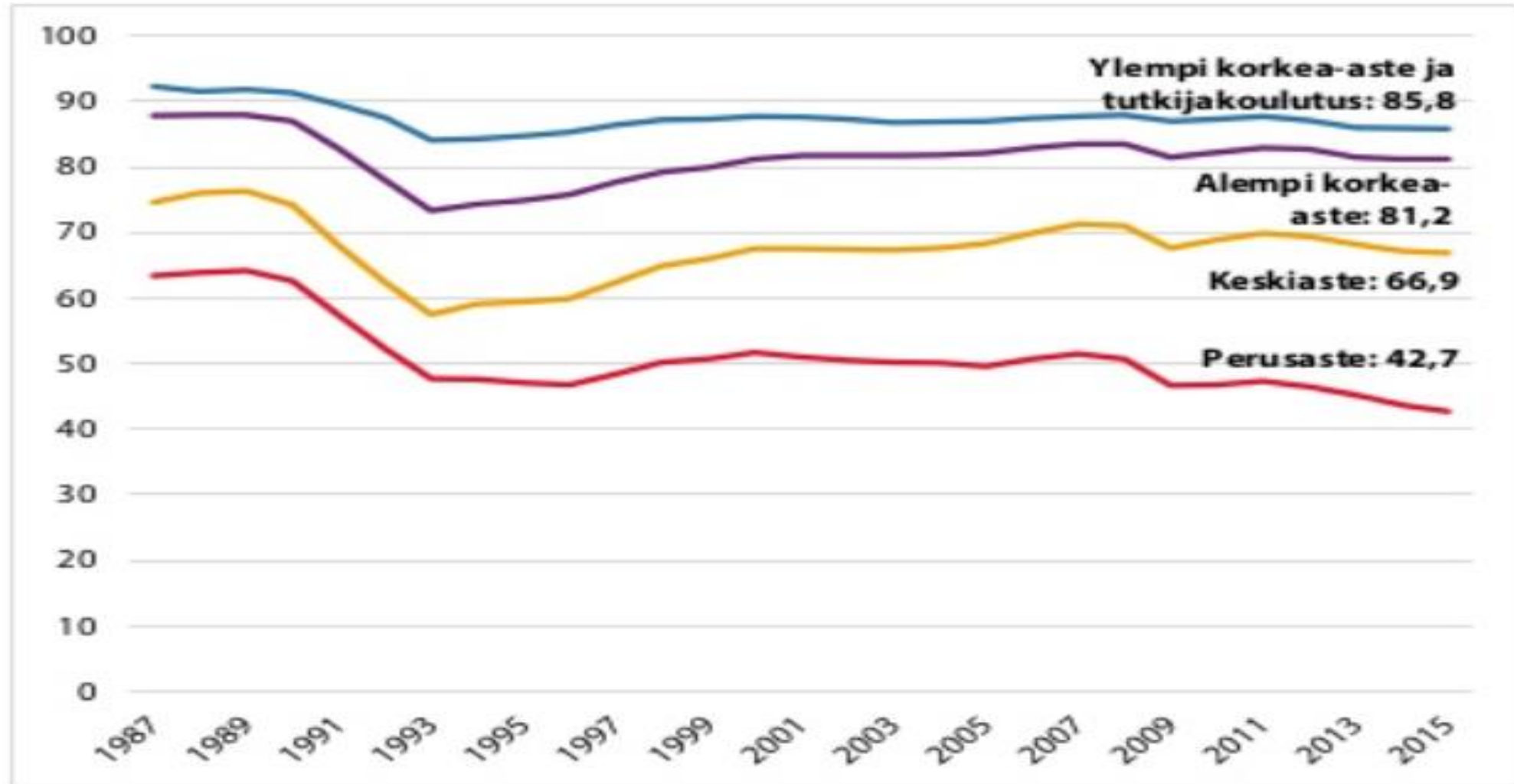

Työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa

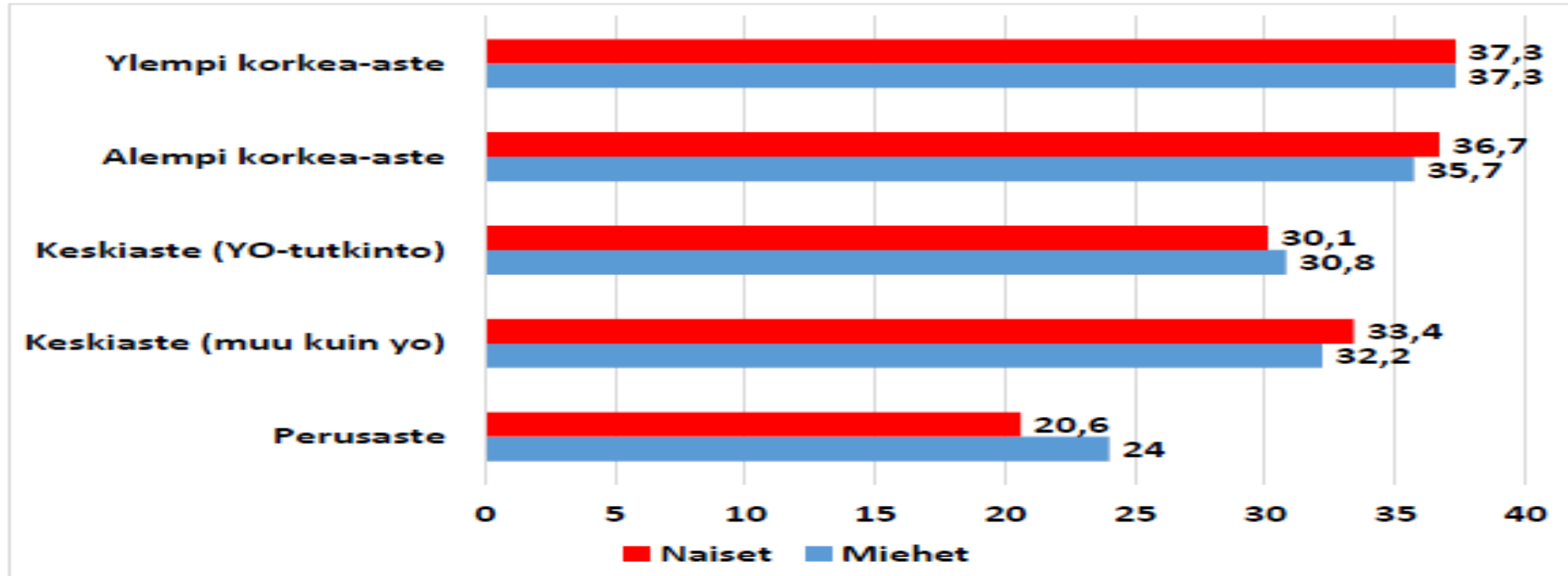

- Kesällä 2018 avoimia työpaikkoja oli TE-toimistoissa 46 000 ja työttömiä työnhakijoita 270 000
- Perusasteen varassa olevien työllisyysaste on 43%
- Ylemmän korkeakouluasteen työllisyys on 85%
- Korkea työttömyys ja kohtaanto-ongelma haittaavat kilpailukykyä
- Työttömyyden välittömät kustannukset yhteiskunnalle 6 miljardia euroa
- Työttömyyden keston lyhentäminen yhdellä päivällä säästäisi valtion kustannuksia 10 miljoonaa euroa

Elinaikaisten työvuosien odotearvot sukupuolen ja koulutustason mukaan 2014

Kuva 6. Mitä korkeampi koulutus, sitä pidemmät työurat ja parempi työllisyys. Pelkän perusasteen varassa olevien työurat ovat huomattavan lyhyitä muihin ryhmiin verrattuna.

Kuvan lähde: Pekka Myrskylä: "Katoavat työpaikat – työllisten määrän ja rakenteen kehitys Suomessa 1987–2017". SAK:n julkaisuja 3/2017.

OAJ:n eduskuntavaalitavoitteita:

- Avoimet opinnot tukemaan työllisyyttä ja alan vaihtoa
 - Myös avoin ammatillinen koulutus
- Nuorille tuetut väylät 2. asteella ja mahdollisuudet korkeakouluopintoihin
 - Ohjaus- ja tukipalvelut, riittävä lähiopetus, ammatillisesta laaja perusosaaminen ja yleinen jatko-opintokelpoisuus, kelpoiset opettajat, kunnollinen rahoitus, korkeakouluihin lisää aloituspaikkoja
- Muunto- ja päivityskoulutus parantamaan työmarkkinakelpoisuutta
 - Työelämässä olevien osaamisen kehittäminen

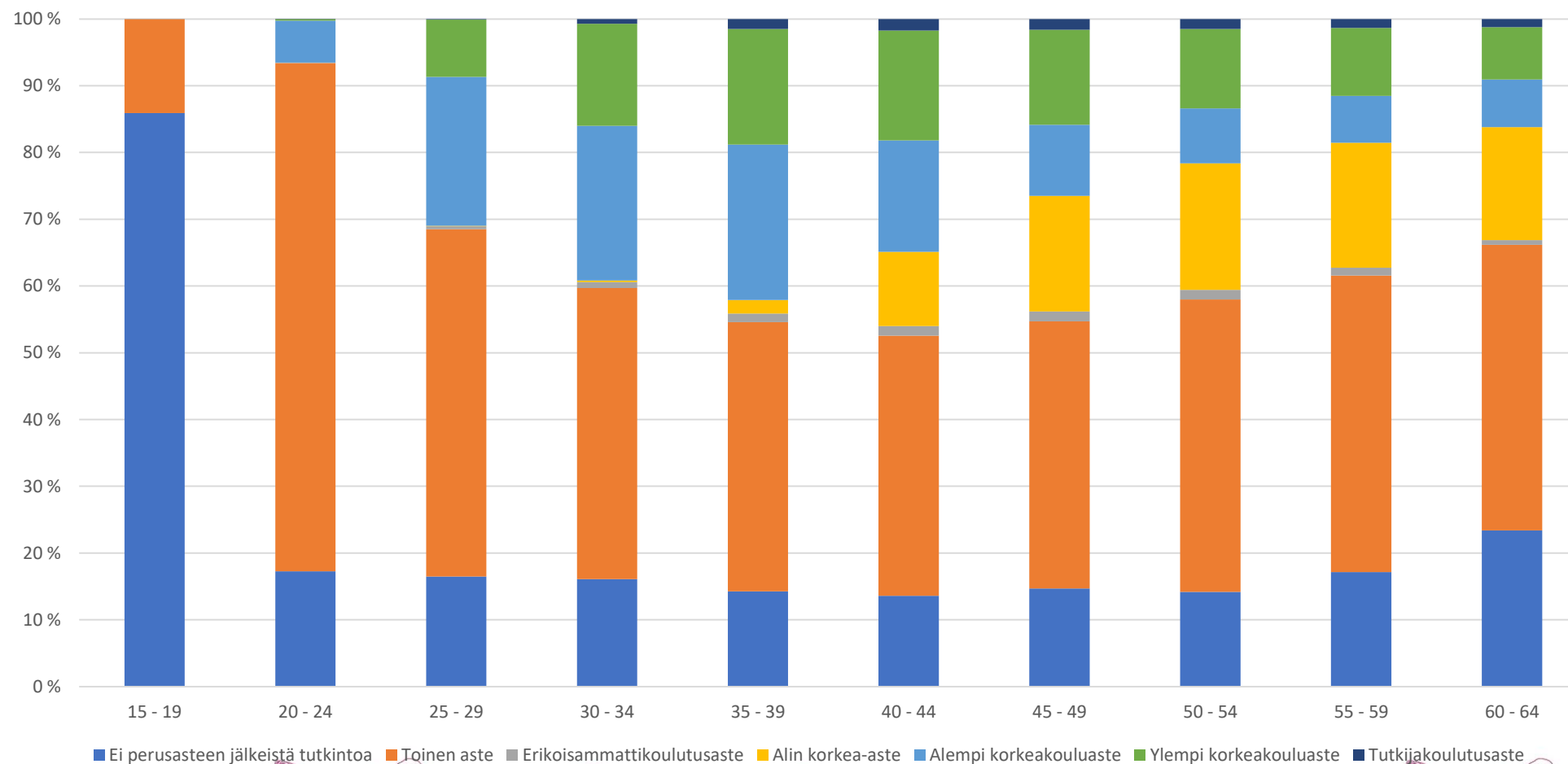

Syrjäytymisvaara uhkana

- Nopeasti kasvava joukko lapsia ja nuoria jää ilman elinikäisessä oppimisessa ja työelämässä vaadittavia perusvalmiuksia
- 25-29 vuotiaista nuorista aikuisista 16,5% ilman toisen asteen tutkintoa – työikäisistä yhteensä 600 000 vailla toisen asteen tutkintoa
- Noin 600 000 työikäisellä on vakavia puutteita luku-, lasku- tai digitaidoissa
- Maassa asuvien ulkomaalaisten osaamista ei osata tarpeeksi tunnistaa – osalla taas osaaminen ei riitä työmarkkinoille

Koulutus iän mukaan (Lähde: Valtionvarainministeriö)

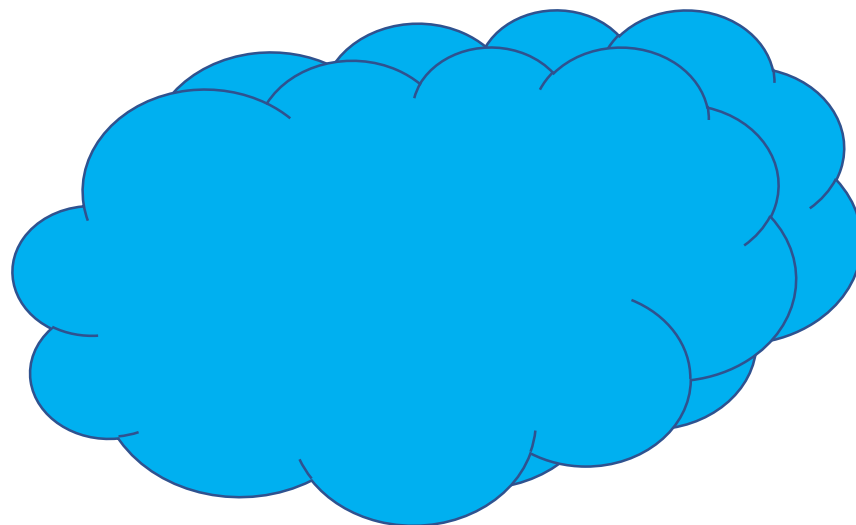

OAJ:n eduskuntavaalitavoitteita

- Oppimisen tukea pitää saada riittävästi ja tarpeeksi varhain
 - Lainsäädäntöä parannettava ja rahoitusta lisättävä
- Jokaiselle aikuiselle taattava riittävät perustaidot
 - Matalan kynnyksen koulutuskokonaisuuksia, mm. vapaan sivistystyön koulutuksia kehitettävä edelleen matalan kynnyksen väylänä opintielle
- Edistetään maahanmuuttajien kotoutumista koulutuksella
 - Maahanmuuttajien pääsy suomalaiseen yhteiskuntaan tapahtuu laadukkaan kieli- ja kulttuurikoulutuksen avulla, vapaan sivistystyön roolia vahvistettava edelleen

Tauon paikka

Kasvupalvelut

- Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerrahastojen hallinnoinnista sekä laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (ELYt) kumotaan, tilalle UUSI laki

Kasvupalvelut:

- työnhakijan prosessi (nykyinen työnvälitys, uraohjaus ja neuvonta)
- kasvupalvelukoulutukset (nyk. tutkintoon johtamattomat työvoimakoulutukset)

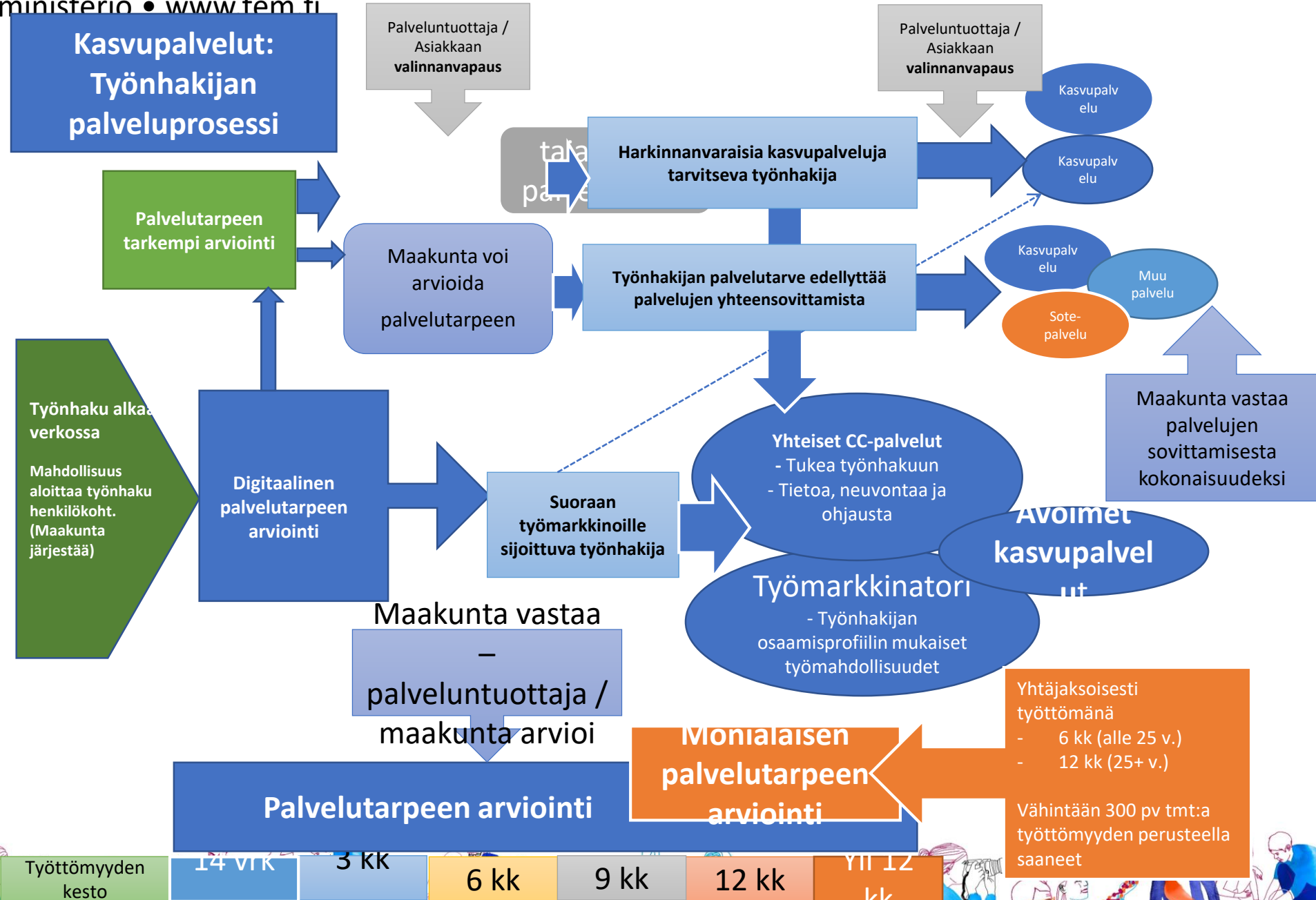
joiden vastuutahona ovat maakunnat:

- päättää tuottajan kilpailutilanteen perusteella; vastaa itse palvelujen tuottamisesta vain silloin, kun markkinoilta ei löydy sopivia palvelutuottajia
- julkiset toimijat kuten maakunta tai kunta, voivat toimia kasvupalveluiden tuottajana pääsääntöisesti yhtiömuodossa

Työvoimakoulutuksen työnjako 2018

Kasvupalvelukoulutukset

Kasvukoulutukset

- RekryKoulutus
- FEC sekä mestari/kisälli -koulutukset
- Innovatiiviset uudet alat

Muutuskoulutukset

- Muutostilanteet yrityksissä
- Työstä työhön –malli irtisanomistilanteissa

Yrittäjyyskoulutukset

- Sisällölliset ja toteutukselliset uudistukset

Ammatilliset kotokoulutukset

- Huomioon kotokoulutuksen kehittäminen

Toteutusmalleista/hankintatavoista:

- Menetelmälliset ja toteutukselliset innovaatiot
 - Verkostot ja yhteistyö
 - Valtakunnalliset mallit

Läpileikkaavat teemat:

- Kartoitus, soveltuvuus, sparraus/ohjaus
- Yksilölliset opintopolut
- Työssäoppimisen ohjaus

Taloudelliset vaikutukset

- ”Aiheuttaa merkittäviä muutoksia valtion talousarvion rakenteeseen”
- Maakuntia rahoitetaan kahdelta rahoitusmomentilta: 18,7 mrd e
 - Maakuntien sosiaali- ja terveyshuollon rahoitus
 - Maakuntien muiden tehtävien rahoitus
- Sosiaali- ja terveyspalvelujen perusoikeusulottuvuus voi vaikuttaa siihen, miten paljon kukin maakunta osoittaa resursseja kasvupalveluihin -> alueelliset erot todennäköisiä

Muutoksen vaikutukset markkinoihin

- Kasvupalveluilla luodaan parhaimmillaan 300 miljoonan euron markkinat (nykyiset ostopalvelut 190me+ viranomaistoiminta 110 me)
- Noin 120 oppilaitosta tuotti vuonna 2015 kursseja ja koulutusta 160 miljoonalla eurolla ELY-keskuksille ja TE-toimistoille.
- Jatkossa läheskään kaikki oppilaitokset, jotka tuottavat nykyisellään koulutusta ostopalveluna, ei jatkossa voi toimia kasvupalveluiden tuottajana ilman organisaatiomuutosta.
- Käytännössä oppilaitoksilta vaaditaan osakeyhtiön perustamista, jotta voivat osallistua kilpailutukseen-> vaarana on, että oppilaitos siirtää opetushenkilöstön osakeyhtiöön, mikä saattaa heikentää palvelussuhteen ehtoja
- TEM:n kasvupalvelukiertue: yksityiset palvelun tuottajat olleet aktiivisia, oppilaitokset eivät – sana kiertämään oppilaitoksiin!

Lisäksi...

- "Maakunnan on huolehdittava, että alueella on riittävästi tarjolla maakunnallisia kasvupalveluja."
- TEM seuraa palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden ja rahoituksen riittävyyden toteutumista
- "Ministeriö VOI pyytää selvitystä, jonka avulla VOIDAAN todeta alueelliset erot."

Aktiivimalli – laki työttömien aktivoinnista

- Työttömän omavastuu aika lyhenee seitsemästä päivästä viiteen
- Työttömyyden myöhemmässä vaiheessa työttömyysturvan tasoa leikataan, jos henkilö ei ole ollut aktiivinen, ei ollut töissä tai osallistunut työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin
- Työnhakijan aktiivisuutta tarkastellaan 65 pv
- Jos aktiivisuus tarkastelujaksolla ei riitä, heikkenee työttömyysetuus 4,65% seuraavien 65 maksupäivän ajaksi
- Aktiivitoimiksi katsotaan osallistuminen työllistymistä edistäviin palveluihin, kuten työvoimakoulutukseen, omaehtoinen opiskelu tai työkokeilu
- HUOM! Omaehtoinen työnhaku ei ole aktiivitoimi

OAJ:n eduskuntavaalitavoitteita, työllisyyttä edistävät palvelut:

KASVUPALVELUT

- Koulutuksen järjestäjillä on oltava vahva rooli kasvupalvelujen tuottajina. Ammatillisten oppilaitosten ja korkeakoulujen roolia on vahvistettava erityisesti ura-, ohjaus- ja neuvontapalveluissa. Yhteistyö oppilaitosten kanssa edistää alueen ja kuntien elinvoimaa.
- Kasvupalvelukoulutus ja kotoutumiskoulutus on siirrettävä TEM:stä OKM:n hallinnon alaisuuteen.
- Niin kasvupalvelukoulutukselle kuin muullekin palvelulle pitää laatia selkeät valtakunnalliset laatuksiteerit.
- Laatua ja palveluiden saatavuutta pitää valvoa ja ohjata.

AKTIIVIMALLI

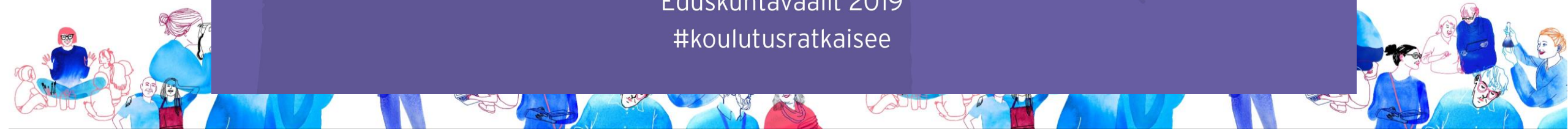
- Aktiivimallia on muutettava niin, että henkilö ei joudu aktiivimallin toimien piiriin silloin, kun hänellä on työsuhde/virkamääräys olemassa seuraavalle kaudelle, vaikka joutuisikin työttömäksi esimerkiksi kesäkauden ajaksi.
- Ammattijärjestöjen toimijaroolia on vahvistettava työllistämistoimenpiteissä.
- Aktiivimallin mukaista aktiivisuusehtoa totuttavaksi työvoimapalveluksi tulee katsoa myös työnantajan maksama muutosturvakoulutus.

**KOULUTUS
RATKAISEE**

Kun on kyse Suomen seuraavasta 100 vuodesta.

Eduskuntavaalit 2019
#koulutusratkaisee

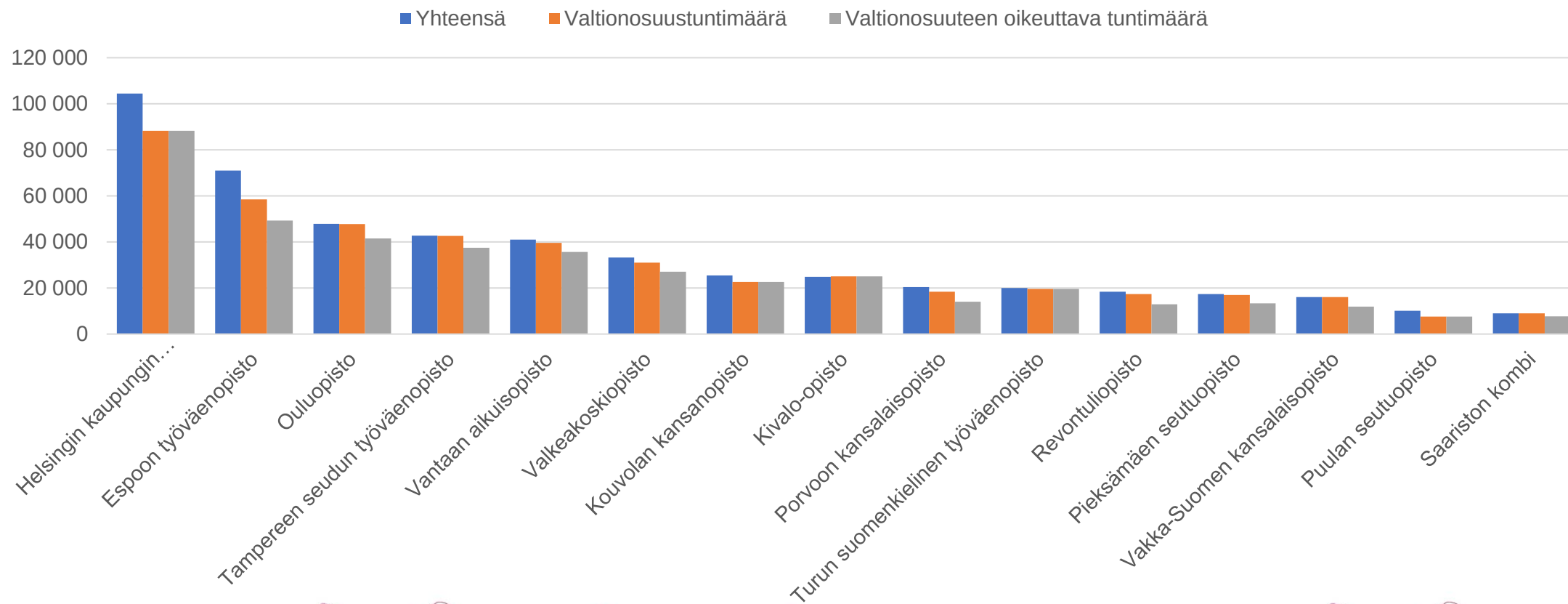

Kansalaisopistoverkosto

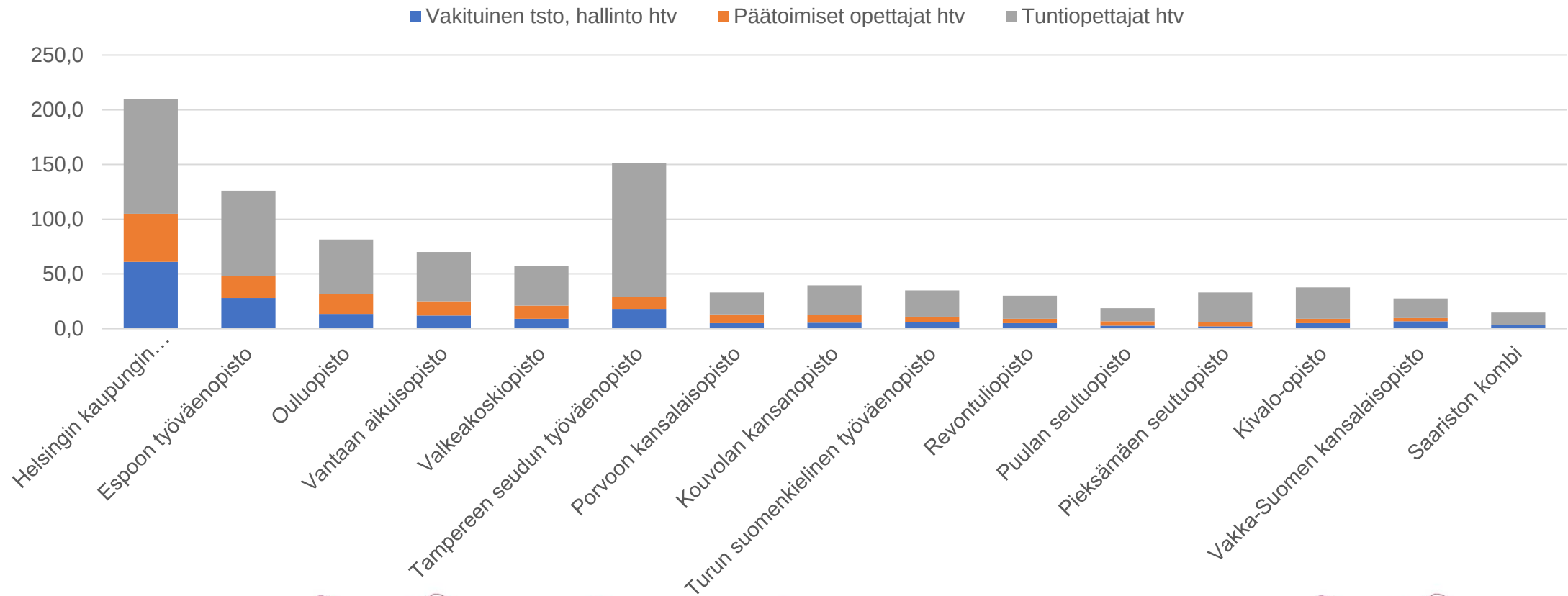
- Kuntaliitto on perustanut vuonna 2016 kuntaomisteisista kansalaisopistoista koostuvan Kansalaisopistoverkoston, jossa on mukana 16 eri puolilta Suomea olevaa kansalaisopistoa. Opistot edustavat kymmentä prosenttia kunnallisista kansalaisopistoista ja samalla läpileikkausta erilaisista ja eri suuruisista opistoista. Kansalaisopistojen rehtorit toimivat verkoston jäseninä.
- Kansalaisopistoverkoston 16:sta opistosta 15 osallistui tiedonkeruuseen.
- Kansalaisopistojen toiminta-alueen asukasmäärä on yhteensä 2 126 874, mikä on **39 prosenttia** 31.12.2016 mukaisesta Suomen kokonaisväestömäärästä 5 501 043.

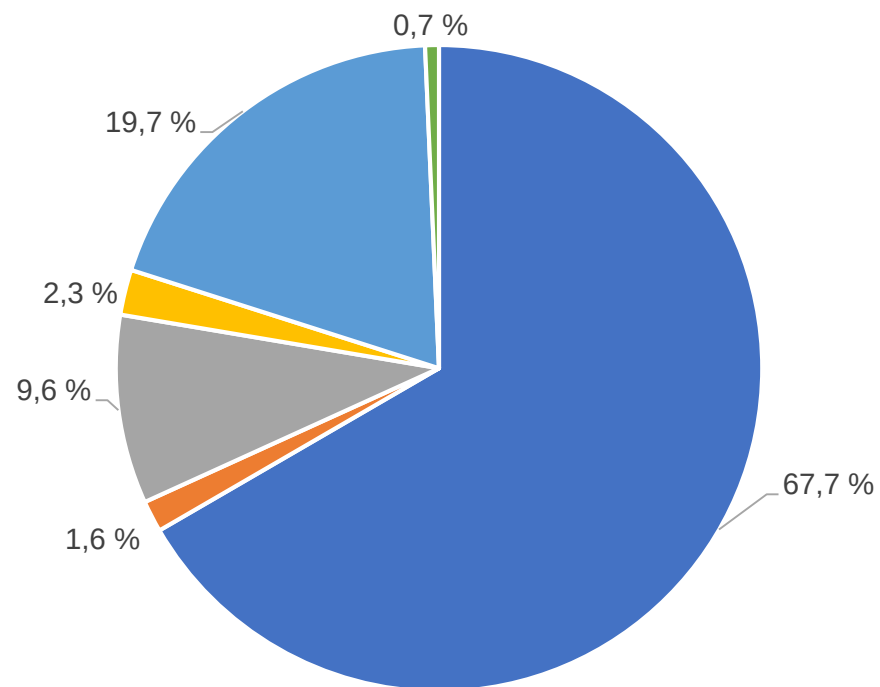
Tuntimäärät 2016

Henkilöstö 2016

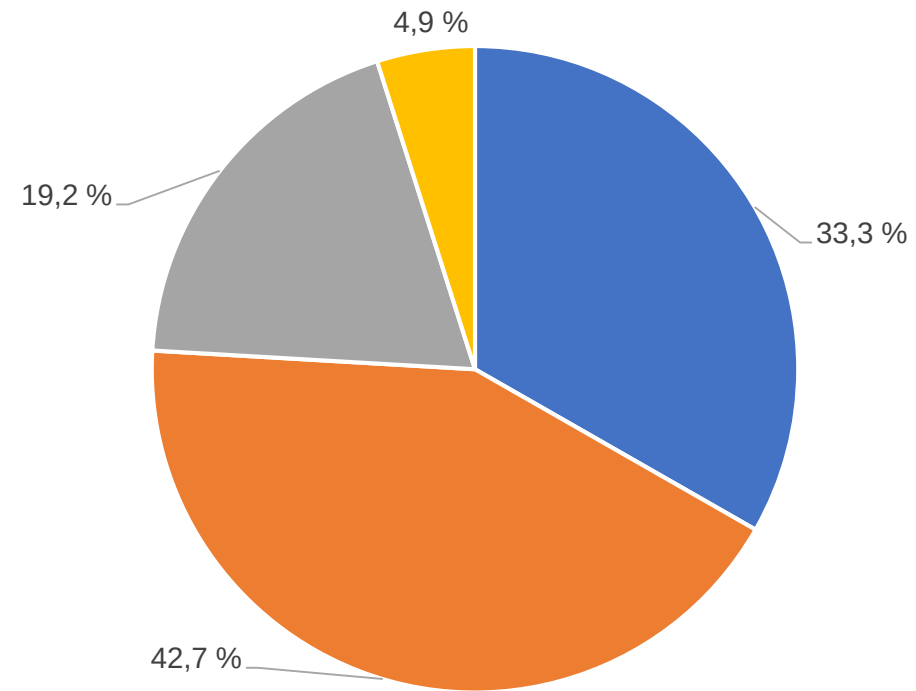
Toimintamenot 2016

■ Henkilöstökulut ■ Matkakustannukset ■ Palveluiden ostot ■ Aineet tarv ja tavarat ■ Vuokrat ja kiinteistömenot ■ Muut toimintamenot

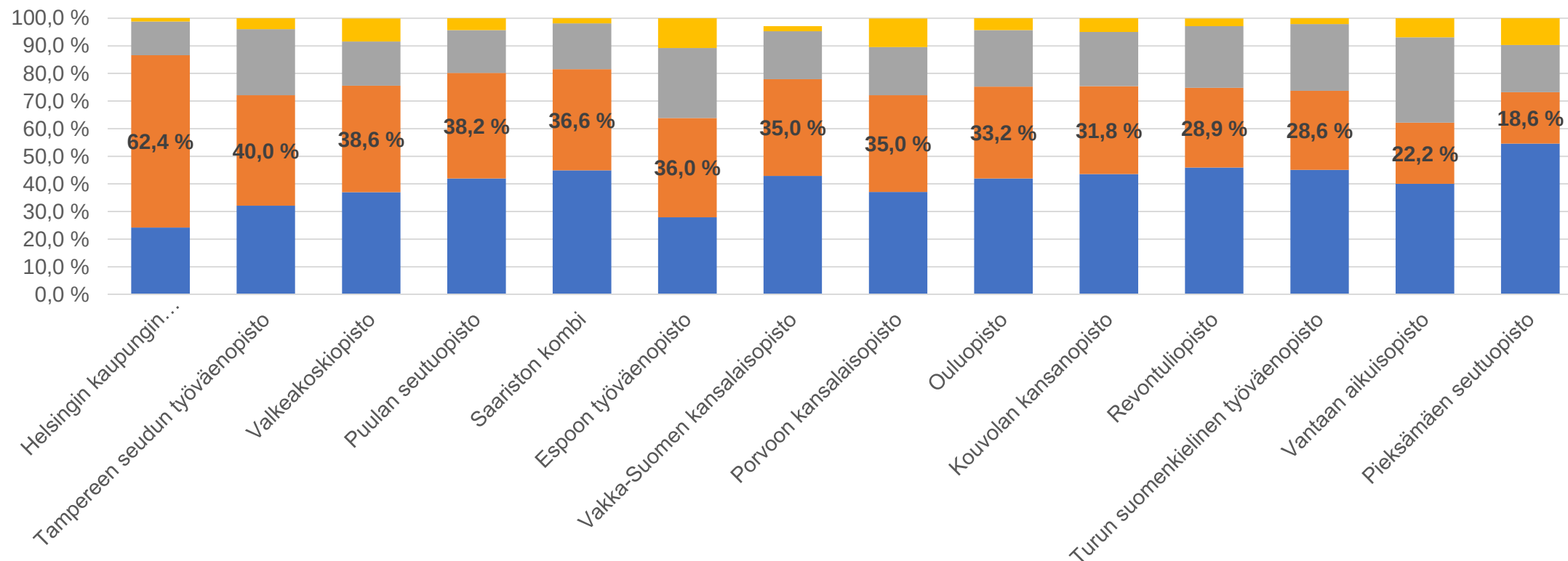
Rahoitus 2016

■ Valtionosuus ■ Kunta ■ Asiakasmaksut ■ Muut tulot

Rahoitus 2016

■ Valtionosuus ■ Kunta ■ Asiakasmaksut ■ Muut tulot

Facebook [/oajry](#)
Twitter [@oajry](#)
Instagram [@oajry](#)
YouTube [/oajvideot](#)
Periscope [/oajry](#)
LinkedIn [/oajry](#)

Lue tuoreimmat uutiset
ja tilaa uutiskirje
www.oaj.fi

Muista myös
www.opettaja.fi

Somessa
olemme

oajry

